

Instrumentarium drugsoverlast

Deze infosheet behandelt de mogelijkheden die de gemeente heeft om drugsoverlast en -criminaliteit te voorkomen en er tegen op te treden. Drugsoverlast is een veel voorkomend probleem en staat in de top vijf van sociale overlast in de buurt volgens de [Veiligheidsmonitor 2015](#).

OPIUMWET

Het belangrijkste instrument tegen drugsoverlast en -criminaliteit is de Opiumwet. De Opiumwet stelt het aanwezig hebben van, de productie en de handel in drugs strafbaar. Artikel 13b Opiumwet (ook wel de wet Damocles genoemd) is het juridische instrument om bestuurlijk op te treden tegen illegale verkooppunten van verdovende middelen. Artikel 13b luidt: *De burgemeester is bevoegd tot oplegging van een last onder bestuursdwang indien in woningen of lokalen dan wel in of op bij woningen of zodanige lokalen behorende erven een middel als bedoeld in lijst I of II wordt verkocht, afgeleverd of verstrekt dan wel daartoe aanwezig is.* Meer informatie in de [infosheet stappenplan 13b Opiumwet](#).

Wanneer het om drugsoverlast in de openbare ruimte gaat zijn andere instrumenten voor handen.

APV EN OVERLAST SOFTDRUGS

Sommige gemeenten hebben vanuit een openbare orde perspectief een verbod op het gebruik van softdrugs in bepaalde aangewezen gebieden in de APV opgenomen; het zogenaamde blowverbod. Het doel van zo'n bepaling is om de overlast van het openlijk gebruik van cannabis te voorkomen en te bestrijden. Vanuit het straf- en bestuursrecht is jurisprudentie ontstaan over het via de APV verbieden van het gebruik van softdrugs wanneer daar de openbare orde door wordt verstoord.

Op 31 januari 2013 verklaarde¹ de Rechtbank Rotterdam in een strafproces artikel 3.3.4 van de Rotterdamse APV onverbindend. Dit artikel regelt een verbod om op of aan de weg, op een andere voor publiek toegankelijke plaats of in een voor publiek toegankelijk gebouw middelen als bedoeld in de artikelen 2 of 3 van de Opiumwet of daarop gelijkende waar te gebruiken, toe te dienen, dan wel voorbereidingen daartoe te verrichten of ten behoeve van dat gebruik voorwerpen of stoffen voorhanden te hebben.

De rechtbank concludeerde dat het gebruik van drugs "voor zover dat samenvalt met het aanwezig hebben van henneproducten reeds uitputtend geregeld is in de Opiumwet".

Op 6 februari 2014 verklaarde² het Gerechtshof Den Haag in het hoger beroep in deze zaak het blowverbod wel verbindend. Uit de parlementaire geschiedenis blijkt dat de Opiumwet gericht is op preventie en beheersing van volksgezondheidsrisico's. Het APV artikel daarentegen is gericht op het beschermen van de openbare orde. Aan de lokale regelgeving ligt een ander motief ten grondslag dan de landelijke regelgeving en dat is doorslaggevend voor het Gerechtshof.

De Hoge Raad oordeelde op **17 november 2015** dat de gemeente Rotterdam met deze APV-bepaling zijn verordenende bevoegdheid niet te buiten is getreden. De Opiumwet gaat in dit geval niet voor de APV, omdat het motief van bescherming van de openbare orde ten grondslag ligt en niet de bescherming van de volksgezondheid.

AANWIJZING OPIUMWET EN OVERLAST SOFTDRUGS

Per 1 januari 2012 is de Aanwijzing Opiumwet gewijzigd, waardoor het op een andere manier dan via de APV mogelijk is om op te treden tegen overlast van cannabisgebruik. Het politiesepot is vervallen en strafrechtelijke vervolging is nu mogelijk bij het aanwezig hebben of gebruiken van een hoeveelheid tot en met 5 gram aan henneproducten. In de lokale driehoek kunnen afspraken worden gemaakt over de wijze en mate van handhaving. Op deze wijze kan weer vorm worden gegeven aan het blowverbod.

¹ Vindplaats: www.rechtspraak.nl, LJN: BZ0314

² Vindplaats: www.rechtspraak.nl, zaaknummer 2200071413

versie

Een hoeveelheid minder dan 30 gram van de middelen vermeld op lijst II, zijnde hennepproducten

De grens van wat gedoogd wordt bij de verkoop van hennepproducten door de coffeeshops is gesteld op maximaal 5 gram. Het ligt in de rede eenzelfde grens te hanteren voor het aanwezig hebben van hennepproducten. In beginsel wordt niet strafrechtelijk opgetreden tegen het aanwezig hebben van hoeveelheden tot en met 5 gram, de geringe hoeveelheid voor eigen gebruik. Bij hoeveelheden tussen de 5 en de 30 gram volgt bij ontdekking een strafrechtelijke reactie.

Opsporing: geen gerichte opsporing.

Bron: [Aanwijzing Opiumwet \(2011A021\)](#)

APV EN OVERLAST HARDDRUGS

Op 24 oktober 2012 verklaarde³ de kantonrechter de Amsterdamse APV verbindend in een rechtzaak over het verbod op:

1. openlijk harddrugs voorhanden hebben en/of gebruiken;
2. voor het gebruik van harddrugs een of meer voorwerpen of stoffen openlijk voorhanden hebben;
3. harddrugs (artikel 2 Opiumwet) te koop aanbieden of kopen;
4. softdrugs (artikel 3 Opiumwet) te koop aanbieden of kopen;
5. nepdope in de vorm van slaapmiddelen, kalmeringstabletten of stimulerende middelen of daarop gelijkende waar te koop aanbieden of kopen.

In deze strafzaak verklaarde de kantonrechter dat het Amsterdamse APV artikel onderdeel uit maakt van de paragraaf over openbare orde, overlast en veiligheid. Met het APV artikel wil de gemeente de openbare orde beschermen, door overlast en hinder tegen te gaan, die met het gebruik van harddrugs op openbare plaatsen gepaard gaan. Dit is een ander motief dan het volksgezondheidsbelang dat voorop staat bij de formulering van de verbodsbepalingen in de Opiumwet.

GEBIEDSONTZEGGINGEN EN -VERBODEN

De burgemeester kan op grond van artikel 172 Gemeentewet [gebiedsontzeggingen](#) of gebiedsverboden uitvaardigen tegen personen die overlast (dreigen te) veroorzaken. In het belang van de openbare orde kan een bepaald persoon het verblijf in een gebied voor een bepaalde tijd worden ontzegd.

Gemeenten kunnen ook via de APV gebiedsverboden regelen. Het verschil met een gebiedsverbod op grond van artikel 172 Gemeentewet is dat de APV niet over onmiddellijke (dreiging van) verstoring van de openbare orde gaat.

Praktijkvoorbeeld Rotterdam

Een voorbeeld van een APV-bepaling is het wijkverbod in de APV van de gemeente Rotterdam.

Artikel 2:77b Wijkverbod

1. De burgemeester kan in het belang van de openbare orde en veiligheid, het voorkomen of beperken van overlast, het voorkomen of beperken van aantastingen van het woon- of leefklimaat, de veiligheid van personen of goederen, de gezondheid of de zedelijkheid aan degene die strafbare feiten of openbare orde versturende handelingen verricht een verbod opleggen om zich te bevinden in dat verbod aangewezen gebied gedurende een in het verbod neergelegde periode.
2. Met het oog op de in het eerste lid genoemde belangen kan de burgemeester aan degene aan wie eerder een wijkverbod als bedoeld in het eerste lid is opgelegd en ten aanzien van wie wordt geconstateerd dat hij opnieuw strafbare feiten of openbare orde versturende handelingen verricht, een wijkverbod opleggen om zich gedurende een in dat wijkverbod genoemd tijdvak van ten hoogste 30 dagen te bevinden op in dat wijkverbod aangewezen gebied.

³ Vindplaats: www.rechtspraak.nl, LJN: BY1118

versie

3. Een wijkverbod krachtens het tweede lid kan slechts worden opgelegd indien strafbare feiten of andere openbare orde versturende handelingen binnen zes maanden na het opleggen van een eerder wijkverbod, opgelegd op grond van het eerste of tweede lid, zijn geconstateerd.
4. De burgemeester beperkt de in het eerste of tweede lid gestelde wijkverboden, indien dat in verband met de persoonlijke omstandigheden van betrokkene noodzakelijk is.
5. Het is verboden zich te gedragen in strijd met een door de burgemeester opgelegd wijkverbod.

GROEPSVERBOD / GEBIEDSVERBOD

In de [Wet Maatregelen Bestrijding Voetbalvandalisme en Ernstige Overlast](#) zijn het [groepsverbod](#) en het gebiedsverbod opgenomen. Deze verboden kunnen ingezet worden als er sprake is van herhaaldelijke verstoring van de openbare orde en er ernstige vrees bestaat voor verdere verstoring van de openbare orde. Het gebiedsverbod en het groepsverbod worden op basis van artikel 172a van de Gemeentewet opgelegd. De verboden kunnen voor maximaal drie maanden worden opgelegd en - als daar aanleiding toe is - drie maal verlengd worden.

Voor de inzet van de wet is een goed onderbouwd dossier nodig, waaruit:

1. de herhaaldelijkheid van de openbare orde verstoring en
2. de ernstige vrees voor verdere openbare ordeverstoringen blijkt.

Voorbeelden van het succesvol toepassen van het gebiedsverbod en het groepsverbod vindt u [hier](#).